

Φώτη Κοντογλου: Το Βλογημένο Μαντρί (διασκευή)

(αλλαγή) Κάθε χρόνο ο Άγιος Βασίλης τις παραμονές της Πρωτοχρονιάς γυρίζει από χώρα σε χώρα κι από χωριό σε χωριό, και χτυπά τις πόρτες για να δει ποιος θα τον δεχτεί με καθαρή καρδιά. Μια χρονιά λοιπόν, πήρε το ραβδί του και τράβηξε. Ήτανε σαν καλόγερος ασκητής, ντυμένος με κάτι μπαλωμένα παλιόρασα, με χοντροπάπουτσα στα ποδάρια του και μ' ένα ταγάρι περασμένο στον ώμο του. Γι αυτό τον παίρνανε για ζητιάνο και δεν τ' ανοίγανε την πόρτα. Ο Άγιος Βασίλης έφευγε λυπημένος, γιατί έβλεπε την απονιά των ανθρώπων και συλλογιζότανε τους φτωχούς, μ' όλο που αυτός ο ίδιος δεν είχε ανάγκη από κανέναν, κι ούτε πεινούσε, ούτε κρύωνε.

Αφού πέρασε από χώρες πολλές κι από χιλιάδες χωριά και πολιτείες, (αλλαγή) έφταξε στα ελληνικά τα μέρη, πού 'ναι φτωχός κόσμος. Απ' όλα τα χωριά ξεχώρισε τα πιο φτωχά, και τράβηξε κατά κει, ανάμεσα στα ξερά βουνά που βρισκόντανε κάτι καλύβια πολύ φτωχά.

Περπατούσε νύχτα κι ο χιονιάς βογκούσε, η πλάση ήτανε πολύ άγρια. Ψυχή ζωντανή δεν ακουγότανε, εξόν από κανένα τσακάλι που γάβγιζε.

Αφού περπάτησε κάμποσο, είδε (αλλαγή) ένα μαντρί κολλημένο στα βράχια. Άνοιξε την αυλόπορτα που ήτανε καμωμένη από άγρια βελανιδιά και μπήκε στη μάντρα. Τα σκυλιά ξυπνήσανε και πιάσανε και γαβγίζανε. Πέσανε απάνω του να τον σκίσουνε' μα, σαν πήγανε κοντά του, σκύψανε τα κεφάλια τους και σερνόντανε στα πόδια του, γλείφανε τα χοντροπάπουτσά του, γρύλιζαν φοβισμένα και κουνούσανε παρακαλεστικά τις ουρές τους.

Ο Άγιος σίμωσε στο καλύβι του τσομπάνου και χτύπησε την πόρτα (αλλαγή) με το ραβδί του και φώναξε:

«Ελεήστε με, χριστιανοί, για τις ψυχές των αποθαμένων σας! Κι ο Χριστός μας διακόνεψε σαν ήρθε σε τούτον τον κόσμο!».

Η πόρτα άνοιξε και βγήκε ένας τσομπάνης, παλικάρι ως εικοσιπέντε χρονώ, με μαύρα γένια' και δίχως να δει καλά καλά ποιος χτυπούσε την πόρτα, είπε στο γέροντα:

«Πέρασε μέσα στ' αρχοντικό μας να ζεσταθείς! Καλή μέρα και καλή χρονιά!».

Αυτός ο τσομπάνης ήτανε ο Γιάννης ο Μπάικας, που τον λέγανε Γιάννη Βλογημένον, άνθρωπος αθώς σαν τα πρόβατα που βόσκαγε, αγράμματος ολότελα.

Μέσα στην καλύβα έφεγγε με λιγοστό φως ένα λυχνάρι (αλλαγή). Ο Γιάννης, σαν είδε στο φως πως ο μουσαφίρης ήτανε γέροντας καλόγερος, πήρε το χέρι του και τ' ασπάστηκε και τό 'βαλε απάνω στο κεφάλι του. Ύστερα φώναξε και τη γυναίκα του, ως είκοσι χρονώ κοπέλα, που κουνούσε το μωρό τους μέσα στην κούνια. Κι εκείνη πήγε ταπεινά και φίλησε το χέρι του γέροντα, κι είπε:

«Κόπιασε, παππού, να ξεκουραστείς».

Ο Άγιος Βασίλης στάθηκε στην πόρτα και βλόγησε το καλύβι κι είπε:

«Βλογημένοι νά 'σαστε, τέκνα μου, κι όλο το σπιτικό σας! Τα πρόβατά σας να πληθαίνουν ως του Ιώβ μετά την πληγήν και ως του Αβραάμ και ως του Λάβαν! Η ειρήνη του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού να είναι μαζί σας!».

Ο Γιάννης έβαλε ξύλα στο τζάκι (αλλαγή) και δυνάμωσε τη φωτιά. Ο Άγιος απίθωσε σε μια γωνιά το ταγάρι του, ύστερα έβγαλε το μπαλωμένο το ράσο του κι απόμεινε με το ζωστικό του. Τον βάλανε κι έκατσε κοντά στη φωτιά, κι η γυναίκα τού 'βαλε και μια μαξιλάρα ν' ακουμπήσει.

Ο Άγιος Βασίλης γύρισε κι είδε γύρω του και ξανάπε μέσα στο στόμα του:

«Βλογημένο νά 'ναι τούτο το καλύβι!».

Ο Γιάννης μπαινόβγαίνει, για να φέρει τό 'να και τ' άλλο. Η γυναίκα του μαγεύει. Ο Γιάννης ξανάριξε ξύλα στη φωτιά.

Μονομιάς φεγγοβόλησε το καλύβι με μian αλλιώτικη λάμψη και εφάνηκε σαν παλάτι. Τα δοκάρια σαν νά 'τανε μαλαμοκαπνισμένα, κι οι πυτιές(5) που ήτανε κρεμασμένες σαν να γινήκανε χρυσά καντήλια, και τα τυροβόλια κι οι καρδάρες και τ' άλλα τα σύνεργα που τυροκομούσε ο Γιάννης, λες κι ήτανε διαμαντοκολλημένα. Και τα ξύλα που καιγότανε στη φωτιά ευωδιάζανε σαν μοσκολίβανο και δεν τρίζανε, όπως τρίζανε τα ξύλα της φωτιάς, παρά ψέλνανε σαν τους αγγέλους πού 'ναι στον Παράδεισο.

Ο Γιάννης ήτανε καλός άνθρωπος, όπως τον έφτιαξε ο Θεός.

Φτωχός ήτανε, είχε λιγοστά πρόβατα, μα πλούσια καρδιά : «Τη πτωχεία τα πλούσια!». Ήτανε αυτός καλός, μα είχε και καλή γυναίκα. Κι όποιος τύχαινε να χτυπήσει την πόρτα τους, έτρωγε κι έπινε και κοιμότανε. Κι αν ήτανε και πικραμένος, έβρισκε παρηγοριά. Γι αυτό κι ο Άγιος Βασίλης κόνεψε στο καλύβι τους, ξημερώνοντας Πρωτοχρονιά, παραμονή της χάρης του, κι έδωσε την ευλογία του.

Κείνη τη νύχτα τον περιμένανε όλες οι πολιτείες (αλλαγή) και τα χωριά της οικουμένης, άρχοντες, δεσποτάδες κι επίσημοι άνθρωποι, πλην εκείνος δεν πήγε σε κανέναν τέτοιο άνθρωπο, παρά πήγε στο μαντρί του Γιάννη του Βλογημένου.

Σαν βολέψανε τα πρόβατα, μπήκε μέσα ο Γιάννης και λέγει στο γέροντα:

«Γέροντα, μεγάλη χαρά έχω απόψε που ήρθες, ν' ακούσουμε κι εμείς κανένα γράμμα, (αλλαγή) γιατί δεν έχουμε εκκλησία κοντά μας, μήτε καν ρημοκλήσι. Εγώ αγαπώ πολύ τα γράμματα της θρησκείας μας, κι ας μην τα καταλαβαίνω, γιατί είμαι ξύλο απελέκητο. Μια φορά μας ήρθε ένας γέροντας Αγιονομίτης και μας άφησε τούτη την αγιωτική φυλλάδα, κι αν λάχει να περάσει κανένας γραμματιζούμενος καμιά φορά, τον βάζω και τη διαβάζει.

Ήτανε μεσάνυχτα. Ο αγέρας βογγούσε. Ο Άγιος Βασίλης σηκώθηκε απάνω και στάθηκε γυρισμένος κατά την ανατολή κι έκανε το σταυρό του τρεις φορές. Ύστερα έσκυψε και πήρε από το ταγάρι του μια φυλλάδα κι είπε:

«Ευλογητός ο Θεός ημών πάντοτε, νυν και αι και εις τους αιώνας των αιώνων!».

Ο Γιάννης πήγε και στάθηκε από πίσω του και σταύρωσε τα χέρια του. Η γυναίκα του θήλασε το μωρό και πήγε κι εκείνη και στάθηκε κοντά στον άντρα της.

Κι ο γέροντας είπε το «Θεός Κύριος» και τ' απολυτίκιο της Περιτομής «Μορφήν αναλλοιώτως ανθρωπίνην προσέλαβες», χωρίς να πει και το δικό του τ' απολυτίκιο, που λέγει : «Εις πάσαν την γην εξήλθεν ο φθόγγος σου». Έψελνε γλυκά και ταπεινά, κι ο Γιάννης κι η Γιάνναινα τον ακούγανε με κατάνυξη και κάνανε το σταυρό τους. Κι είπε ο Άγιος Βασίλης τον όρθρο και τον κανόνα της εορτής «Δεύτε λαοί, άσωμεν», χωρίς να πει το δικό του κανόνα «Σου την φωνήν έδει παρείναι, Βασίλειε». Κι ύστερα είπε όλη τη λειτουργία κι έκανε απόλυση.

Καθίσανε στο τραπέζι (αλλαγή) και φάγανε, ο Άγιος Βασίλειος ο Μέγας, ο Γιάννης ο Βλογημένος, η γυναίκα του κι ο μάρμπα - Μάρκος ο Βουβός, που τον είχε συμμαζέψει ο Γιάννης και τον βοηθούσε.

Και, σαν αποφάγανε, έφερε η γυναίκα τη βασιλόπιτα (αλλαγή) και την έβαλε απάνω στο σοφρά. Κι ο Άγιος Βασίλης πήρε το μαχαίρι και σταύρωσε τη βασιλόπιτα κι είπε:

«Εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος!».

Κι έκοψε το πρώτο το κομμάτι κι είπε: «του Χριστού», έκοψε το δεύτερο κι είπε: «της Παναγίας», κι ύστερα έκοψε το τρίτο και δεν είπε: «του Αγίου Βασιλείου», αλλά είπε: «του νοικοκύρη του Γιάννη του Βλογημένου!».

Πετάγεται ο Γιάννης και του λέγει:

«Γέροντα, ξέχασες τον Αι-Βασίλη!».

Του λέγει ο Άγιος:

«Αλήθεια, τον ξέχασα!».

Κι έκοψε ένα κομμάτι κι είπε:

«Του δούλου του Θεού Βασιλείου!».

Ύστερα έκοψε πολλά κομμάτια, και σε κάθε ένα που έκοβε έλεγε: «της νοικοκυράς», «του μωρού», «του δούλου του Θεού Μάρκου», «του σπιτιού», «των ζωντανών», «των φτωχών».

Λέγει πάλι ο Γιάννης στον Άγιο:

«Γέροντα, γιατί δεν έκοψες για την ιερωσύνη σου;».

Του λέγει ο Άγιος:

«Έκοψα, ευλογημένε!».

Μα ο Γιάννης δεν κατάλαβε τίποτα, ο καλότυχος!

Έστρωσε η γυναίκα, για να κοιμηθούνε. Σηκωθήκανε να κάνουνε την προσευχή τους (αλλαγή). Ο Άγιος Βασίλης άνοιξε τις παλάμες του κι είπε την δική του την ευχή, που τη λέγει ο παπάς στη λειτουργία:

«Κύριος ο Θεός μου, οίδα ότι ουκ ειμι άξιος, ουδέ ικανός, ίνα υπό την στέγην εισέλθης του οίκου της ψυχής μου...».

Σαν τελείωσε την ευχή κι ετοιμαζόντανε να πλαγιάσουνε, του λέγει ο Γιάννης:

«Εσύ, γέροντα, που ξέρεις τα γράμματα, πες μας σε ποιά παλάτια (αλλαγή) άραγες πήγε απόψε ο Αι-Βασίλης; Οι άρχοντες κι οι βασιλιάδες τί αμαρτίες μπορεί να 'χουνε; Εμείς οι φτωχοί είμαστε αμαρτωλοί και κακορίζικοι, επειδή η φτώχεια μας κάνει να κολαζόμαστε!».

Ο Άγιος Βασίλης δάκρυσε. Σηκώθηκε πάλι απάνω, άπλωσε τις παλάμες του και ξαναείπε την ευχή αλλιώς: (αλλαγή)

«Κύριε ο Θεός μου, οίδας ότι ο δούλος Ιωάννης ο απλούς εστιν άξιος και ικανός, ίνα υπό την στέγην αυτού εισέλθης, ότι νήπιος υπάρχει, και των τοιούτων εστιν η βασιλεία των ουρανών...».

Και πάλι δεν κατάλαβε τίποτα ο Γιάννης ο καλότυχος, ο Γιάννης ο Βλογημένος...